

slovenska
DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

NE ZAPUSTI

NOBEDEN GA

V TEJ SILI...

LETNIK XLII

NOVEMBER 1990

ŠT. 11 NO. 11

SLOVENC! SLOVENKE! PLEBISCIT

LJUDSKO GLASOVANJE, DNE 23. DECEMBRA 1990

URA ODLOČITVE JE PRED NAMI!

ODKAR SMO SLOVENC, PRED 1300 LETI V ČISTO SAMOSTOJNI KARANTANSKI DRŽAVI V OBREDU "KMEČKE DEMOKRACIJE", KI GA TAKRAT ŠE NI POZNAL NOBEDEN NAROD, USTOLIČEVALI KOROŠKE VOJVODE, PA DO DANAŠNJIH DNI, SLOVENSKI NAROD NI IMEL PRILIKE SVOBODNO ODLOČATI O SVOJI POLITIČNI USODI.

TAKA PRILIKA SE NAM SEDAJ NUDI!

**NE ZAPRAVIMO JE, KER VERJETNO ZANJO NE BOMO IMELI
KMALU PONOVDNE PRILIKE**

DAN PLEBISCITA - LJUDSKEGA GLASOVANJA - SE PRIBLIŽUJE!

NA DAN GLASOVANJA, 23. DECEMBRA 1990, POGUMNO POHITITE

**VSI
NA
VOLIŠČE**

IN

GLASUJTE Z - DA

ZA

SUVERENOST - NEODVISNOST SLOVENIJE!

KO BO TA DOSEŽENA, BOMO V BOLJŠEM POLOŽAJU ODLOČATI O UMEŠTNOSTI ALI MOŽNOSTI VKLJUČITVE V ŠIRŠE MEDDRŽAVNE TVORBE. Z MIRNIM, CIVILIZIRANIM NASTOPOM, KI BO SLOVENCEM DAL UGLED V SVETU, BOMO POSTALI GOSPODARJI V SVOJI HIŠI!

SLOVENC! V ZDOMSTVU!

**POSREDUJTE TA POZIV - PO TELEFONU ALI TUDI FAXU - VAŠIM SVOJCEM IN
PRIJATELJEM V DOMOVINI!**

PODPRITE MORALNO PLEBISCIT - PODPIŠITE " DA " IZJAVO

SLOVENSKO DRŽAVNO GIBANJE V KANADI

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates:
\$15.00 per year
\$1.50 single issue

Advertising: .45 c per agata line

1987 - 1988
Member of Multilingual Press
Association of Ontario

Member of Canadian
Multilingual Press Federation

Owned and published monthly by Slovenian National Federation of Canada
Lastnik in izdajatelj Slovenska Narodna Zveza v Kanadi
646 Euclid Ave. Toronto, Ontario M6C 2T3
Edited by Editorial Board
Urejuje konzorcij Slovenske Države
Zastopnika:

Martin Duh
Calle 105, # 4311
1653 Villa Ballester
Argentina

Ludvik Jamnik
79 Watson Ave.
Toronto, Ontario
M6S 4E2

FAX: 416-767-8999

Letna naročnina: Za Kanado in ZDA 15 dol., za Argentino in
Brazilijo po dogovoru. Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija
in druge države 12 dol. US. Po letalski pošti po dogovoru.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva
naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

SKUPŠČINA REPUBLIKE SLOVENIJE

Komisija za raziskavo povojnih množičnih pobojev,
pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti

Številka: 020-02/90-16
Ljubljana, 19/10-1990

SLOVENCEM DOMA IN PO SVETU

Napočil je nujni - in morda skrajni - čas, da pogledamo svoji
polpreteklosti v oči, predvsem pa da zapišemo in shranimo vse
spomine in pričevanja ljudi o našem travmatičnem polpreteklem
času. Čas strahu je minil, nastopil je čas za besedo.

Skupščina Republike Slovenije je na sejah zborov 18. in 19.
julija 1990 sprejela Odlok o ustanovitvi, nalogah in sestavi ter
številu članov Komisije Skupščine Republike Slovenije za
raziskavo povojnih množičnih pobojev, pravno dvomljivih procesov
in drugih nepravilnosti.

Komisija se je zavezala, da bo opravljala naloge, za katere je
bila ustanovljena, s polno mero etičnega poslušanja, strpnosti in
nepristranosti ter ideološke neobremenjenosti. Njena naloga je
raziskava povojnih dogodkov, vendar bo Komisija verjetno morala
seči tudi v dogajanja med vojno, kolikor se bo izkazalo, da so
neposredno pogojevala povojno dogajanje.

Raziskava povojnih pobojev, pravno dvomljivih procesov in drugih
nepravilnosti je nujna pot k resnični spravi na Slovenskem ter
pogoj za pisanje dopolnjene zgodovine polpretekle dobe, ki bo
temeljila na dejstvih in ne bo prilagojena ideološkim gledanjem
na tedanji čas.

Da bi komisija lahko dobro opravila svoje delo, prosi za pomoč
Slovence v domovini in po svetu. Prosimo vas, posredujte
republiški komisiji, ali pa tudi ustreznim komisijam po občinah,
ki so jih ali pa jih še bodo ustanovile, vse znane podatke (krajši
grobišč, številu žrtev, okoliščine, v katerih so bili poboji in
podobno, podatki - pričevanja o pravno dvomljivih procesih in
njihovih posledicah za posameznike ali skupine ter druge
nepravilnosti).

Komisija bo ugotovljena relevantna dejstva posredovala pristojnim
organom, da bodo storjene krivice tudi moralno, politično, pravno
in materialno popravljene.

Komisija bo delovala tako, da bo vsem pričevalcem zagotovljena
osebna integriteta in varnost.

Komisija se obenem že vnaprej zahvaljuje vsakomur za dragoceno
pomoč pri njenem odgovornem delu, ki je naša skupna dolžnost.

predsednik
Mac Polajnar l.r.

SLOVENCİ IN DRŽAVA

Govor dr. Mateja Roessmanna na proslavi 29. oktobra v Torontu.

Mislím, da je primerno, da ob 72. obletnici 29. oktobra
1918 razmišljamo o temi 'Slovenci in država'. Ob 72.
obletnici doživlja naša domovina Slovenija prelomen
zgodovinski čas, ki je v mnogih ozirih podoben onemu
pred 72 leti. Naj le omenim, da je do 29. oktobra 1918
vodila 'Majniška deklaracija' iz leta 1917, do spomladi
1990 pa je vodila 'Majniška deklaracija iz leta 1989'.
Slovenski narod je v obeh slučajih delal usodne
odločitve o svoji bodočnosti.

Po izkušnjah nabranih v času okupacije in
komunistične revolucije smo Slovenci v emigraciji ob
razmišljanjih kateri dan naj bi bil slovenski narodni
praznik - v prvi Jugoslaviji ni bilo slovenskega
narodnega praznika - spoznali in sprejeli 29. oktober
kot slovenski narodni praznik. Namigi, da je 29.
oktober pravi slovenski narodni praznik, so pa
prihajali iz kroga slovenskih avtonomistov že pred
drugo svetovno vojno. V emigraciji smo začeli uvidevati,
da je to dan slovenske svobode. Pretrgali smo stoletja
dolgo vez s Habsburžani, iztrgali iz tisočletnega
nemškega obroča. To je bil dan, ko smo svojo usodo
vzeli v svoje roke. To je bil dan, ko smo ustanovili prvo
slovensko vlado v Ljubljani, to pomeni slovensko
državno oblast. To so bili dosežki na vsak način vredni
spomina, vredni praznovanja.

29. oktober pa nam mora biti tudi močan opomin na
tisto česar v tistem prelomnem in zgodovinskem času,
ko je bila dana priložnost, nismo dosegli, kar smo
izgubili ali pa nam je bilo vzeto. Nismo uresničili
Zedinjene Slovenije in nismo okkcali slovenske države.
Slovenska državna oblast je bila v kratkem času
iztrgana iz slovenskih rok.

Vprašati se moramo: zakaj? Zato, ker na tiste usodne
dni nismo bili miselno dovolj pripravljeni, ker nismo
predvidevali vsaj gotovega števila možnih scenarijev,
ker nismo v dovoljni meri utrjevali slovensko politično
voljo, ker nismo imeli dovolj vere v same sebe, ker smo
se preveč zanašali na "jugoslovanskega strica in češko
teto" kot je dejal Ivan Cankar, namesto, da bi se
zanašali sami nase, zato ker nismo imeli zahtevam časa
primerne narodno-političnega programa, ki bi
razsvetljeval politično misel in krepil politično voljo k
ujeljavljanju narodne suverenosti in grajenju lastne
države, ker je le tako mogoče priti do resnične narodne
svobode in enakopravnosti med narodi. Tudi nismo še
obravnnavali politike kot vede in bili smo tako rekoč
brez študije o svojem lastnem političnem razvoju in
zgodovini.

Prvi slovenski narodno-politični program so v
revolucionarnem letu 1848 sestavili slovenski akademiki
združeni v dunajski "Sloveniji". Ta program je
pravzaprav še do danes najzahtevnejši slovenski
narodno-politični program. Še danes jih je mnogo med
nami, ki ne vedo, da je zahteval slovensko državo. Vedo
in poznajo "Zedinjeno Slovenijo" kot geslo, kot kratko
parolo, ki kliče po zedinjenju Slovencev in nič več.

Program zahteva v prvi točki, "da politično razdeljen
narod Slovencev na Kranjskim, Štajerskim, Primorskim

in Koroškim kakor en narod se tudi v eno kraljestvo z
imenom Slovenija sklene in da ima za se svoj zbor".
Zedinjena Slovenija naj bi torej bila državna formacija
s svojim parlamentom, s svojim državnim zborom, ki
bi v svojih mejah zajemala vse kompaktno naseljene
Slovence. Do uresničitve seveda ni prišlo. Mnogi
dejavniki: politična nemoč naroda, socialna struktura
naroda, gospodarska slabost, neizkušenost v politiki
(saj smo komaj stopili v politično areno), ne dovolj
dognana narodna osveščenost, nismo se mogli sklicevati
na zgodovinsko državno pravo, dejstvo da smo bili
razdeljeni na 6 zgodovinskih dežel, oziroma kronovin;
Pomurje in Porabje sta bili del madžarskega kraljestva
in da smo imeli udobno večino le v eni teh dežel: na
Kranjskem; zelo zapleten političen razvoj v habsburški
monarhiji; naduti nemški nacionalizem, mešan s
pangermanski idejami in težnjami; omejene volilne
pravice, pomanjkanje demokratičnosti so onemogočali
v veliki meri uveljavljanje prvega slovenskega narodno-
političnega programa. Slovenske množice pa so se zanj
navduševale še v šestdesetih letih prejšnjega stoletja na
velikih narodnih taborih.

Ker ni bilo upanja na uresničenje, smo se Slovenci
bojevali za postopno uresničevanje svojih
najosnovnejših narodnih in jezikovnih pravic na dolgi
poti do nikdar dosežene narodne enakopravnosti.

Med tem so nekateri od dejavnikov, ki sem jih zgoraj
navedel na slovenski strani začeli prehajati z minusa
na stran plusa. V osemdesetih letih prejšnjega stoletja
je zaradi demokratizacije volilnega sistema in kasnejše
uvedbe splošne volilne pravice porastla tudi politična
moč Slovencev v nemškem delu monarhije. Spreminjala
se je tudi socialna struktura naroda in krepila
gospodarska moč predvsem zaradi združništva. Začela
se je ideološka cepitev. Nastajati so začele politične
stranke. Politično delovanje je z narodno-obrambne
prešlo na strankarsko. Potreba po razmišljanju in
razpravljanju ter pripravljanju narodno-političnega
programa je stopila v ozadje in zlezla v pozabo.

Ob istem času se je okrepila vseslovenska romantika,
seveda kot protitež pangermanizmu. V ospredje je
začela stopati tudi jugoslovanska misel kot rešitev za
narodnostne probleme južnih Slovanov v avstro-ogrski
monarhiji. Tako se je oživil romantični ilirizem, ki ga
je zavrgel France Prešeren. Namesto slovenskega
vprašanja se razvije jugoslovansko vprašanje. Odslej
naprej slovenske stranke rešujejo slovensko vprašanje
v zvezi z jugoslovanskim na eni ali drugi način.

Dejstvo, da je prišlo do močne svetovno-nazorske in
strankarske politične diferenciacije in da so se
politične stranke pri nas v polni meri razvile in
ujeljavile še preden je bil uresničen naš narodno-
politični program in uresničena slovenska država, je
seveda otežkočalo preudarno, široko in globoko
razpravljanje in razmišljanje o naših narodno-
političnih vprašanjih, katerih pravilno reševanje je bilo
življenjskega pomena za naš narod. Preokupacija s
strankarskimi programi in njih uresničevanjem - in
moram reči, da so bili številni, dobri in koristni - ni
dovoljevala politikom, da bi mimo strankarske

zavzetosti v polni luči spredeli in spoznali vso globino
in težo narodno-političnih vprašanj. Tako moramo reči,
da okrog časa prve svetovne vojne ne najdemo boljše
podobe in analize slovenskega narodno-političnega
položaja, kot jih je napravil Ivan Cankar v svojem
predavanju 12. aprila 1913 z naslovom: "Slovenci in
Jugoslavlani". Če preberemo vse govore, spise, članke,
komentarje politikov tiste dobe, ne najdemo besedila, ki
bi se moglo meriti s Cankarjevimi v tehtnosti in
jasnovidnosti.

Z izbruhom prve svetovne vojne je zopet nastopil čas,
ki je zahteval pripravljenost za usodne odločitve za
slovenski narod in njegovo bodočnost.

Dokler ni prišlo do izbruha vojne in dokler se ni vojna
sreča odločno obrnila v prid zapadnim zaveznikom, je
večina slovenskih politikov iskala rešitev v trializmu.
Slovenci, Hrvati in Srbi živeli v mejah avstro-ogrške
monarhije naj bi se združili v eno državno telo, ki bi
ostalo pod žezlom Habsburžanov. Habsburška
monarhija naj bi se namesto v dva delila v tri dele, iz
dualistične naj bi postala trialistična.

30. maja 1917 je predsednik jugoslovanskega kluba v
dunajskem parlamentu, dr. Anton Korošec, prebral
Majniško deklaracijo, ki pravi: "V jugoslovanskem
klubu združeni poslanci izjavljajo, da na osnovi
narodnega principa in hrvatskega državnega prava
zahtevajo združitev vseh po Slovincih, Hrvatih in Srbih
naseljenih predelov monarhije v eno samovladno in na
demokratični osnovi zgrajeno državno telo in da bodo
za uresničenje te zahteve svojega edinstvenega naroda
vložili vse svoje sile".

Majniška deklaracija je razgibala Slovence, naletela na
velik odmev in pripeljala narod v slavje 29. oktobra
1918 in v državo Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki pa je
prenehala obstojati že 1. decembra 1918, ko se je zlila
v kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, kasneje
poimenovano Jugoslavijo.

Majniška deklaracija je seveda predpostavljala
zedinjenje vseh Slovencev, ni pa zahtevala slovenske
države, niti avtonomije za slovenski del zahtevane države
in vsebuje nejasen in ne preštudiran pojem
"edinstvenega naroda". Pojem "edinstvenega naroda" je
mogel in je odrekal Slovencem narodno samobitnost in
jih celo pripravljalo na odpoved lastnemu jeziku.

V danih okoliščinah tedanjega evropskega položaja je
iskanje rešitve Slovencev v Jugoslaviji povsem
razumljivo in moremo reči, da je bila to edina pot.
Doba imperializma se še ni končala, doba razdivjanih
nacionalizmov velikih evropskih narodov Nemcev in
Italijanov tudi še ni minila in njih potenciranje se je
pravzaprav šele začelo in kasneje vodilo v drugo
svetovno vojno. Združene Evrope še ni bilo na obzoru.

Breznačrten vstop v novo jugoslovansko državo je imel
težke posledice za slovenski narod. Nismo postali
enakopravni niti v bratski državi, niti nismo bili
popolnoma svobodni in ostali smo razdeljeni na štiri
dalje na str. 3

SLOVENCİ IN DRŽAVA ...

nadaljevanje s str. 2

države. Morda bi bil položaj v jugoslovanski državi v katero je prišla večina Slovencev drugačen, če bi imeli naravno-političen program za njeno ureditev.

Leta 1926. je v "Križu na gori" Božo Vodušek razmišljal o tej problematiki takole: "V ilustracijo slovenske politične zgodovine naj navedem srbsko politično zgodovino. V nasprotju z nami pri njih vseslovanska ideja in ideja priključitve ni igrala nobene vloge: najprej so osvobodili samega sebe in nikakor niso čakali na pomoč drugih, bratskih narodov; šele kasno se pojavi ideja združitve in še o prevratu gotovo tri četrti srbskega naroda in inteligence niso mislili nanjo. Srbski narod ni sanjaril o kralju Matjažu, naravno je čutil potrebo osvoboditve in si je zgradil sam svojo državo. S tem je uresničil takoj spočetka svojega političnega življenja najvišji politični ideal: lastno državno obliko. Zato ga lahko po pravici imenujemo političen narod. Zgled srbskega naroda s katerim živimo v isti državi, nas uči, kaj nam je storiti. Naša notranja neenakopravnost izvira iz dejstva, da mi Slovenci še nismo političen narod, da še nismo spočeli najvišjega političnega ideala in edinega, ki mu ta naziv pristoja. Prvi konkretni korak k spremembi našega položaja in naše miselnosti je postavitev tega ideala, zadnji bo njegova zunanja uresničitev....Kobo ideal lastne državne oblike sam po sebi raste iz vseh nas, se bo vprašanje načina njegove uresničitve samo rešilo".

Gotovo je, da so si Srbi zamišljali Jugoslavijo povsem drugače kot dr. Korošec in Slovenci in izigrali "ženevski pakt" dr. Korošca. Vidovdanska ustava in srbsko preglasovanje Slovencev in Hrvatov sta uvedli centralizem, kraljevska diktatura pa kasneje še unitarizem, ki naj bi idejno utemeljeval "edinstven narod". Tako je jugoslovanska država začela Slovencem odrekati narodno samobitnost. Nastal je "slovenski kulturni problem". Žalostno je bilo dejstvo, da je slovenska strankarska zagrizenost v takih nesrečnih časih pripeljala do tega, da se je vedno našla garnitura Slovencev, ki je bila pripravljena iti v Beograd v škodo slovenskih narodnih interesov. Ob višku diktature in napada na slovensko narodno samobitnost je dr. Korošec v imenu Slovenske ljudske stranke 31. decembra 1932 pripravil "Slovensko deklaracijo", ki je bila prvič objavljena v tržaškem listu "Picolo" 3. januarja 1933 in bila potem znana kot "punktacije".

Deklaracija je najprej ugotavljala, da je slovenski narod razdeljen na 4 države, zato je njegova temeljna zahteva, da se združi v eno samo politično enoto, ker se more le tako obvarovati in si zagotoviti napredek. Glavnemu delu naroda, ki živi v Jugoslaviji je postavljena naloga, da za ta ideal neprestano dela, dokler ne bo uresničen. Zato si mora slovenski narod v Jugoslaviji priboriti samostojen položaj, ki bo neprestano služil kot privlačna sila drugim delom naroda, živečim v drugih državah. "Zato nam je potrebno: nacionalna individualnost, ime, zastava, etnična skupnost, finačna samostojnost, politična in kulturna svoboda, radikalna socialna zakonodaja, ki more zagotoviti življenjske koristi in harmonično razvijanje vseh potrebnih in produktivnih poklicev, posebno kmečkega in delavskega razreda. Za doseg tega je potrebno, da si Slovenci, Hrvati in Srbi ustvarimo po svobodnem sporazumu in na demokratični podlagi državo samoupravnih enot, katerih ena naj bo Slovenija".

Deklaracija predpostavlja zedinjenje vseh Slovencev, zahteva samoupravno enoto, ki naj bi jamčila narodno, kulturno, politično svobodo in finančno samostojnost, ni pa postavila zahteve po slovenski državi.

Deklaracija je zatemnil kasnejši pristop Slovenske ljudske stranke v Jugoslovansko radikalno zajednico, kar je zbegalo mnogo Slovencev in povzročilo katoliškemu taboru, ki je bil vedno najbolj slovenski, veliko politično škodo.

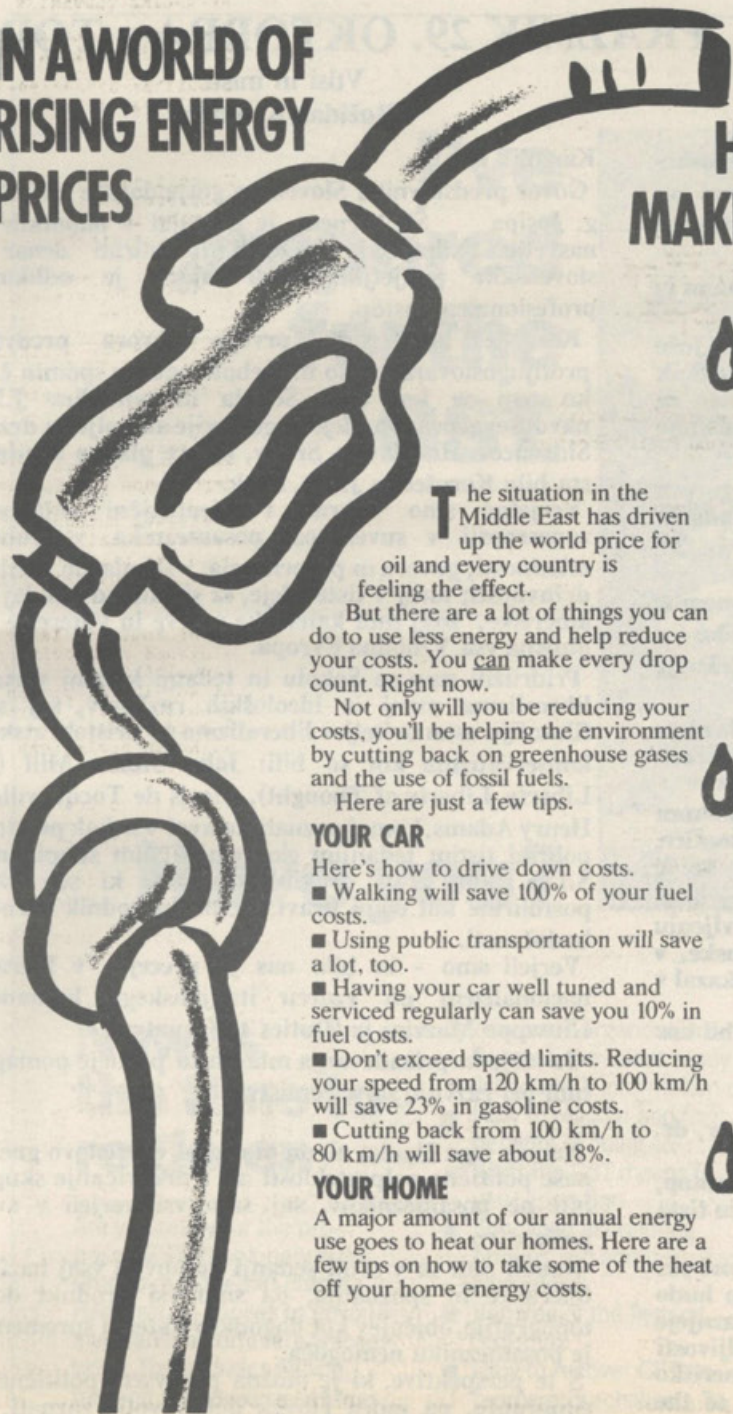
Pred izbruhom druge svetovne vojne je prišlo do "blejskega sporazuma", ki je začel reševati hrvaško vprašanje v Jugoslaviji.

Slovenci k sporazumu nismo bili niti vabljeni, niti se mu nismo mogli pridružiti zaradi politične slepe ulice v katero smo zašli.

Prišla je druga svetovna vojna. Jugoslavija je razpadla. Kriv ni bil le zunanji napad. Rzsula se je tudi na znotraj zaradi nerešenih narodnostnih vprašanj. Jugoslovanska vojska Slovenije sploh ni branila. Prvi ukaz je bil umik. S tem je padel še zadnji argument za Jugoslavijo. Tisto vprašanje: kdo nas bo branil, ko smo sami premajhni, da bi se branili, je dobilo odgovor. Vojska 22 milijonske Jugoslavije nas ni mogla braniti pred napadom. Res je, tudi sami bi se napadu ne mogli ubraniti. Morali pa smo, sicer smrtno razklani na dvoje, vztrajati proti okupatorjem in varovati slovenske interese sami.

V takšnih razmerah je prof. Lambert Ehrlich prižgal plamenico slovenske državne ideje, ki jo je pokojni prof. Ciril Žebot prinesel v emigracijo, katere plamen je gojil Akcijski odbor, za njim pa Slovensko državno gibanje in list "Slovenska država" vseh 45 let. To je bila ideja resnične države z vso vsebino tega pojma, ki naj bi branila slovensko samobitnost in uveljavljala slovenske narodne pravice in suverenost.

IN A WORLD OF RISING ENERGY PRICES

HERE'S HOW YOU CAN MAKE EVERY DROP COUNT.

HEATING

- If you lower your thermostat from 22°C to 20°C during the day and to 17°C at night you could save up to 15% on your heating bills.
- Oil furnaces should be tuned up once a year.
- Clean or replace furnace filters regularly.
- Seal your furnace ductwork with duct tape and insulate hot air ducts passing through unheated spaces.

WEATHERPROOFING

- Weatherstrip windows and doors.
- Caulk windows and door frames.
- Insulate attic, walls and basement to recommended levels. Install a vapour barrier where necessary.

YOUR WORLD

Just about every piece of plastic that you use is derived from a fossil fuel. The production of paper, metal and glass uses enormous amounts of energy. So the 3R's of environmental protection are vital as well. Reduce your energy needs whenever you can. Reuse bags, containers, bottles and wrappings when possible. Your community probably has local recycling programs in which you can get involved.

WE CAN HELP

We've got a lot more helpful tips on how to conserve energy. And they're free. Just send us the coupon. We'll rush a package of brochures to you.

OR CALL OUR TOLL FREE ENERGY LINE

1-800-267-5166

During business hours from

Monday to Friday

Hearing Impaired

1-800-267-4248

If you can't get through, please try again a little later. We'll make it worth your while.

The situation in the Middle East has driven up the world price for oil and every country is feeling the effect.

But there are a lot of things you can do to use less energy and help reduce your costs. You can make every drop count. Right now.

Not only will you be reducing your costs, you'll be helping the environment by cutting back on greenhouse gases and the use of fossil fuels.

Here are just a few tips.

YOUR CAR

Here's how to drive down costs.

- Walking will save 100% of your fuel costs.
- Using public transportation will save a lot, too.
- Having your car well tuned and serviced regularly can save you 10% in fuel costs.
- Don't exceed speed limits. Reducing your speed from 120 km/h to 100 km/h will save 23% in gasoline costs.
- Cutting back from 100 km/h to 80 km/h will save about 18%.

YOUR HOME

A major amount of our annual energy use goes to heat our homes. Here are a few tips on how to take some of the heat off your home energy costs.

FREE INFORMATION

Please rush me your Energy Savings Package today.

"M"

Name _____

Address _____

Province _____

City _____

Postal Code _____

Send to: Energy Publications, 580 Booth Street, Ottawa, Ontario K1A 0E4

Energy, Mines and Resources Canada

Énergie, Mines et Ressources Canada

Hon. Jake Epp, Minister

L'hon. Jake Epp, Ministre

Canada

Konec druge svetovne vojne nam je prinesel zopet Jugoslavijo, vendar ne kraljevsko centralistično, ampak centralistično na drug način, na osnovi takozvanega demokratičnega centralizma komunistične partije, ki je pri ustanavljanju druge Jugoslavije imela prvo in zadnjo besedo, navkljub zunanjim videzom sporazuma Tito-Šubašič in navkljub zrežiranim volitvam. Pribiti moramo, da se slovenski narod o tem ni svobodno odločal in da je bila komunistična stranka edina politična stranka, ki pa še zdaleč ni predstavljala večine Slovencev. Socialistična republika Slovenija je imela nekatere avtonomne pravice, vendar bolj formalno, vsebinsko pa so v vsem končno odločali v Beogradu. Socialistična republika je imela vezane roke in ni mogla uveljavljati slovenskih interesov. Vse to je trajalo tja v sredo zadnjih osemdesetih let, ko je zaradi absurdnih "skupnih jeder" zavrela slovenska kri in ponovno zrastle slovenska narodna zavest in se okrepila do stopnje, ko slovenska državna ideja v domovini ni bila več vprašljiva, ampak je končno postala nepopustljiva zahteva.

Z "Majnsko deklaracijo 1989" smo Slovenci dobili naravno-političen program primeren zahtevam časa in zgodovinski priložnosti, ki se nudi. Program zahteva suvereno slovensko državo na demokratičnih osnovah. Na ta program so se Slovenci v domovini miselno pripravljali nekaj let. Začelo se je s knjigo "Ali bomo preživeli?", ki je bila prva zbirka študij o slovenskem narodnem položaju, ki niso bile oslonjene na marksistična stališča. Za tem pa je poprijela Nova Revija. Vsi poznamo 57. številko. Tine Hribar je izdal knjižico "Slovenska državnost". Sicer pa smo spremljali politični razvoj v domovini v zadnjih letih z večjo pozornostjo kot kdaj koli poprej in so nam stvari poznane.

V danih razmerah se je moralo začeti reševati tudi komunistična partija Slovenije, ko je spoznala, da je ona stala na napačni strani zgodovine - po stari marksistični frazi - ne pa njeni nasprotniki. Tako se je tudi partija postavila na slovensko stran in pridružila zahtevi po suvereni slovenski državi. Vendar partijska preteklost meče senco dvoma na iskrenost novih partijskih stališč, še posebej, ker je ta partija poslala v Beograd tim ljudi, ki tamkaj zastopajo jugoslovanska stališča.

Majnska deklaracija 1989 je nastala še pred formiranjem novih političnih strank, ko so še vsi alternativci komunističnemu režimu mislili predvsem naravno-politično in ne strankarsko politično. Tako so se vse opozicionalne grupe s svojim podpisom deklaracije zavezale k njeni uresničitvi, še predno so postale politične stranke in jih podpis deklaracije še danes veže k njenemu uresničenju in veže njih vladno koalicijsko Demos.

Letošnja pomlad so prve svobodne volitve po 60 letih na Slovenskem napravile konec totalitarnemu komunističnemu režimu in prinesle Slovencem prvo demokratično vlado, ki je 2. julija letos proglasila slovensko samostojnost in začela uresničevati slovensko državo.

Tako se ob 72. praznovanju 29. oktobra sprašujemo ali je ta dan resnično naš narodni praznik? Uresničevanje "Majnske deklaracije 1989" se je začelo in prepričani smo, da je povratek v preteklost nemogoč. Slovenija je še vedno v mejah Jugoslavije, ki je priznan subjekt mednarodnega prava. Pot je težka, tako v Jugoslaviji kot v mednarodnem svetu. Ni pa razloga za obup. Predvsem moramo Slovenci v domovini in v svetu utrjevati narodno voljo po uresničevanju slovenske države in uveljavljanju dalje na str. 4

PRAZNIK 29. OKTOBRA v TORONTU

Vtisi in misli
Božidar Kramole

V Nedeljo 28. oktobra je bila v priredbi 'Slovensko-kanadskega sveta' v slovenski cerkveni dvorani na Brown's Line spominska proslava tega pomembnega datuma v slovenski politični zgodovini.

Dva govornika sta bila s te celine: Mate Roesmann iz Clevelanda in Peter Klopčič iz Toronta.

Posebnost sta bila govornika iz Slovenije: dr. Jože Mencinger in Josip Škoberneta; prvi podpredsednik Izvršnega Sveta Republike Slovenije in minister za gospodarstvo in finance, drugi Slovenske gospodarske zbornice.

Prvi govornik, Mate Roesmann, je v daljšem govoru nakazal zgodovino prizadevanj slovenskega naroda za državno suverenost, katere začetek je bil prav 29. oktober v prvih dneh države S.H.S.

Med bolj zanimivimi rekolokacijami je bila omemba flirtacije tedanje Slovenske ljudske stranke z jugoslovanstvom - J.R.Z. Spominjam se adulacije Karadordevic, kneza Pavla in kneginje Olge.

Sledil je govor Petra Klopčiča. Ta je bil v glavnem dnevnik obiska skupine slovenskih političnih emigrantov v Ljubljani in njihovih pogovorov s predstavniki vlade posebno še s predsednikom Kučanom in z upravniki Slovenske izseljenske matice.

Nepozaben je bil v tem govoru tisti trenutek, ko je čitanje teksta prekinil s spominom obiska grobišč domobrancev v Rogu. Še nikoli v svojem življenju nisem doživel take, rekel bi lahko, svetopisemske, v nebo vpajoče tišine, kot takrat, ko je množici pokazal v Rogu pobran s krvjo poškopljene kamenček.

Opisu te ledene groze, ki je objela dvorano, bi bil kos morda le genij Franca Kafke.

Mene je onemel in docela pretresel.

Tretji govornik je bil slovenski finančni minister, dr. Jože Mencinger.

Presenetil in razveselil me je njegov sproščen nastop, govorniški profesionalizem, njegova skromnost in tisto redko med Slovenci: smisel za humor.

Izjave: "Smo šibka vlada, - nimamo izkušenj, - smo res le amaterji in se politike šele učimo, - imamo hudo nezaposlenost in moramo delati počasi", nakazujejo konec dosedanje ideološke histerije, neprizanesljivosti in pot v pragmatizem, torej v severno ameriško pojmovanje politike, ki je: Politics is the art of the possible!

Nastop g. Mencingerja in posebno še njegov nasmejani optimizem se mi je zdel bolj sodoben, bolj ameriški kot tistih ljudi, ki že desetletja živijo tu in ki radi stopajo v prve vrste kot nekaki predstavniki slovenske srenje v

Kanadi.

Govor predstavnika Slovenske gospodarske zbornice, g. Josipa Škoberneta, je obstojal v napotkih in nasvetih tistim, ki bi želeli investirati denar v slovenskih podjetjih. Tudi njega je odlikoval profesionalen nastop.

Ker je bila teza prvega govora predvsem protijugoslovanstvo, so mi nehote padli v spomin časi, ko sem se kot član Sokola in omladine J.N.S. navduševal prav za ideje Jugoslavije ali bolj za državo Slovencev, Hrvatov in Srbov, katere glavna arhitekta sta bila Korošec in J. Ev. Krek.

Verjetno smo takrat v idealistični mladostni zanesenosti v suverenost posameznika, v svobodo miselnosti, govora in prepričanja, v sekularno ureditev državnosti; torej v tiste ideje, ki si bile od nekaj del ameriške, zdaj tudi kanadske ustave in katere te dni objema vsa Vzhodna Evropa.

Pridružili smo se Sokolu in tedanji lokalni varianti liberalizma manj iz ideoloških razlogov, saj smo filozofijo ustanoviteljev liberalizma in aristokratskega konservativizma kot so bili: John Stuart Mill (On Liberty, Liberty of Thought), Alexis de Tocqueville in Henry Adams, komaj poznali, temveč v nekak protitež politiki tistim tedanjim ekstremističnim skupinam v S.L.S., kot še v drugih strankah, ki so takrat postulirale kot edini pravi prerok in vodnik narodne bodočnosti.

Verjeli smo - in bilo nas je precej - v literarni nacionalizem po vzorcu italijanskega humanista Giuseppe Mazzini-ja (Duties to Country).

Te ideje in prizadevanja mladih so pozneje pomagale tudi pri razvoju slov. četništva.

Namen tega članka ni, da bi drezal v sršenovo gnezdo naše politične polpreteklosti ali v prepričanje skupin, niti ne posameznikov, saj smo vsi verjeli v svoje poslanstvo.

Naučil sem se v svoji sedanji domovini vsaj bazične tolerance in spoznanja, da smo vsi produkt dobe, topografije, običajev kot dogodkov katerih sprememba je posamezniku nemogoča.

S te perspektive, ki je možna predvsem političnemu emigrantu, pa mora človek dobre volje zaznati, da obstojajo mnoge variante družbene ureditve kot tudi državne oblike in da absolutne resnice ni!

To velja tudi za Slovence in za Slovenijo.

Edina konstanta v življenju je sprememba! Tega se zdaj učijo tudi komunisti v Evropi.

PREDSTAVNIKI SLOVENSKE SKUPŠČINE

V

KANADI

Med 28. oktobrom in 2. novembrom so nas obiskali dr. France Bučar, predsednik slovenskega parlamenta z g. Matjažem Kovačičem, tajnikom komisije za mednarodne odnose pri parlamentu Slovenije, ter dr. Jože Mencinger, podpredsednik slovenske vlade in minister za gospodarstvo in finance z g. Škobernetom, tajnikom za mednarodne programe pri Gospodarski zbornici Slovenije.

Za koordinacijo obeh obiskov je bil pooblaščen dr. Zlatko Verbič, ki je s pomočjo članov pripravljalnega odbora za Slovensko trgovsko zbornico v Torontu vse zadovoljivo izvedel.

Gostje so se želeli sestati s čim širšim krogom slovenskih izseljenskih organizacij v Kanadi in se pogovoriti z njihovimi predstavniki o aktualnem političnem in gospodarskem položaju Slovenije in o perspektivnem sodelovanju Slovenije z našim izseljenstvom v Kanadi, tako na gospodarskem, kot tudi na drugih področjih. Predsednik dr. Bučar je bil zelo zainteresiran, da se ob njegovem obisku pri kanadskih Slovencih sestane tudi s predstavniki kanadskih oblasti, posebej zakonodajnih teles, tako na ravni province Ontario kot tudi na ravni zveznega parlamenta ali vlade v Ottawi.

Program obiskov je upošteval želje naših gostov in čutili smo, da so zapustili Kanado s prijetnim občutkom.

Dr. Mencinger je prispel v Toronto z g. Škobernetom v nedeljo 28. oktobra. Po kratkem sprejemu pri g. Kastelicu na Brown's Line, sta se gosta podala v dvorano pri župniji Brezmadežne s Čudodelno Svetinjo, se pogovarjala s prisotnimi, potem pa sta se udeležila nedeljske božje službe. Pri kosilu v restavraciji Lipa ju je med drugimi pozdravila tudi županja mesta Mississauga ga. Hazel McCallion. Sledil je kratek obisk v Domu Lipa. Gosta sta se nemalo čudila nad podjetnostjo izseljencev, ki so na lastno pobudo ustvarili tako lep dom za svoje ostarele. Zvečer sta bila naša gosta deležna toplega pozdrava pri proslavi 29. oktobra v župnijski dvorani. Dr. Mencinger je na

kratko omenil, da Slovenija ne potrebuje podpore v paketih, pač pa išče obojestransko koristno in enakopravno gospodarsko sodelovanje. G. Škoberneta pa je dodal, da je treba biti še previden pri vlaganju v Slovenijo do nove ustavne strukture, ki je v pripravi. Podprl je zamisel ustanovitve trgovskega centra in gospodarskih zbornic v slovenskih skupnostih po svetu. Naslednjega dne, 29. oktobra zjutraj, sta se gosta poslovala in nadaljevala svojo pot v Washington.

Dr. Bučarja in g. Kovačiča smo pozdravili na torontskem letališču v sredo 31. oktobra dopoldne ter ju takoj odpeljali v mestno hišo v Mississauga, kjer ju je uradno sprejela županja, ga. Hazel McCallion s predstavniki tiska in televizije. Odtod smo goste odpeljali v restavracijo Lipa na kosilo, kjer so jih imeli priliko pozdraviti predstavniki številnih slovenskih društev v Kanadi ter župan mesta Etobicoke, g. Bruce Sinclair. Po kosilu sta si g. dr. Bučar in g. Kovačič ogledala starostni Dom Lipa, kjer je tudi g. predsednik posvetil veliko časa razgovorom z različnimi skupinami in posamezniki.

Ob tej priliki je dr. France Bučar obiskal v Domu Lipa tudi bolnega prof. dr. Jožeta Felicijana, avtorja knjige: The Genesis of The Contractual Theory and The Installation The Dukes of Carinthia - v kateri je nakazal sorodnosti Thomas Jefferson-ove teorije o demokraciji.

Ob osmih zvečer se je precejšnja množica Slovencev zbrala v župnijski dvorani na Brown's Line in s stoječo ovacijo pozdravila g. dr. Bučarja in njegovo spremstvo. Dr. Habjan je častna gosta predstavil, nato pa je povzel besedo predsednik slovenskega parlamenta, dr. France Bučar. Poudarjal je važnost narodne enotnosti in izjavil, da Slovenci nismo več izseljenci, temveč le Slovenci živeči v različnih delih sveta. Dejal je, da naj predstavljamo slovenske uspehe svetu kot nekaj bistveno koristnega za območja kjer živimo. S tem bomo popularizirali Slovenijo kot državo, je dejal dr. Bučar, in se bo s tem ravnanjem Slovenija hitreje zanesljivo uveljavila v svetu. Kanada naj bi bila presenetljiv primer, kako smo se Slovenci uveljavili s

Dotaknila pa se je ta ista sprememba tudi nas v Kanadi. Z dekretom ministra za emigrante dosedanjega pojma politične emigracije ni več! Ker je bila ta oznaka sinonimna s psovko, pomeni ta dekret korak naprej.

Vzel pa nam je ta isti dekret tudi tisti poseben, morda le umišljen status, ki naj bi nas do zdaj ločil od emigracije oportunistov, ki so nam sledili in so zdaj tu v večini. Tudi ti se bodo morali: spoprijazniti z dejstvom, da so osnove in pogoji za uresničenje slovenske države, ki se zdaj razvija v resničnost, drugačne od onih v preteklosti in da so praporščaki te dejavnosti zdaj ljudje, ki živijo v Sloveniji.

Delovanje slovenske emigracije bo v bodočnosti možno predvsem v kulturnem udejstvanju. To je že do zdaj največ pomenilo! (Slovenska kulturna akcija v Argentini, Slovenica v Ameriki in Študijski krožek za slovensko kulturo v Torontu).

Ko bo slovenska država dejstvo, bo prišel tudi čas dokončne opredelitve lojalnosti kanadskih Slovencev in z njo morebitna odločitev kje živeti in delovati. Tu v Kanadi, ki nam je omogočila obstoj, mirno življenje, možnost razumskega kot materialnega napredka, v deželi, ki je domovina naših otrok in njihovih, - ali v Sloveniji, kjer smo bili rojeni.

To pa je možno tistim, ki se vsa ta leta smatrajo za edino prave ali resnične Slovence med nami že danes.

29. oktober je pomemben datum v zgodovini Slovencev. Je tudi eden redkih veselih.

Kanadskim Slovincem pa bi moral biti 1. julij - CANADA DAY - enako pomemben praznik, ker smo, kot državljani te veličastne države, ki je prav zdaj v veliki krizi, Kanadčani, posebno zdaj s pojavom uzakonjenega multikulturalizma - pa če to nekateri priznajo ali ne. Bili smo slovenska politična emigracija; vse do pojava ljubljanske "NOVEREVIJE" morda edini demokratični glas med Slovenci.

Zdaj se staramo, mnogi so že odšli in redke so že naše vrste.

Ne pozabimo, da smo bili tudi kanadski pionirji, saj smo svoj znoj zlivali po železnicah, gozdovih, rudnikih, farmah in fabrikah te ogromne dežele pred štiridesetimi leti.

Veže pa nas tu in tam, take ali drugačne, tista podstat katere je deležen že embrio v materinem telesu in z njo tista, še nedefinirana zavest, katero je mogoče imenovati SLOVENSTVO.

Slovenski narodni zvezi v Kanadi pa hvala, saj je vsa ta leta to zavest po svoji vesti in močeh gojila in oznanjala.

svojo podjetnostjo in se povsem enakopravno postavljamo v tujem svetu. Po zanimivem govoru je sledila živahna debata.

Prvega novembra sta dr. Bučar in g. Kovačič s spremstvom odletela z letalom v Ottawo, kjer jih je sprejel dr. A. Štukel in jih vodil na sestanke z različnimi poslanci. Predsednik parlamenta v Ottawi je dr. Bučarja tudi uradno pozdravil in s tem, kolikor je bilo pač mogoče, dal uradno priznanje Sloveniji.

Zvečer je sledila slavnostna večerja s presenetljivo lepo udeležbo Slovencev iz Ottawe in Montreala.

2. novembra je bil zaradi prekratkega časa intervju s CBC odpovedan. Dr. Bučar se je s spremstvom spet vrnil v Toronto, kjer je bil počaščen s kosilom v Boulevard Club, nato pa se je odpeljal v provincialno palačo, kjer ga je sprejel premier Bob Rae, s katerim je navezal uvodne stike.

Ker so se razgovori preveč zavlekli, ni bilo dovolj časa za ogled mesta in nakupovanje. Morali smo se na hitro posloviti od naših dragih gostov s trdno vero v uspešno bodočnost.

Njihova naslednja postaja je bila Cleveland.

S. Zdenka Saksheg

SLOVENCİ IN DRŽAVA ...

nadaljevanje s str. 3

slovenske suverenosti, predvsem moramo misliti in delovati narodno-politično, ne smemo zapasti strastem in drobnjakarstvu, strankarstva in sektaštva. Čim več Slovencev bo v domovini in v svetu prepričanih o potrebi in možnosti slovenske države, toliko bližje bomo prišli do njenega polnega uresničenja.

Bodimo prepričani, slovensko svobodo, enakopravnost, suverenost in državo si moramo priboriti sami, nihče in prav nihče nam je ne bo podaril.

Morda bomo ta dan prihodnje leto že vedeli za novi slovenski narodni praznik, ki ga bomo praznovali vsi Slovenci kjer koli po svetu.

Naj nas uči zgodovina!

IŠČEMO STARE ŠTEVILKE "SLOVENSKE DRŽAVE"

Vljudno prosimo naročnike S.D., da bi nam pomagali najti manjkajoče številke našega časopisa in jih poslali na Uredništvo. Zelo Vam bomo hvaležni!

Navajamo leto in mesec. V oklepaju () je število manjkajočih:

1956, December (1)
1961, Okt., Nov. Dec. (6)
1962, (vse) razen marec (1)
1964, Oktober (6) vse (1)
1965, Julij, Avgust (6)
1966, vse (6)
1967, November (3)
1969, vse (6)
1970, julij, avgust (5) Dec. (1)
1971, sept., okt. (2)
1972, nov., december (3)
1972, Okt. (1) junij-dec. (1)
1973, junij, okt., nov. (3)
1973, sept., decembr. (2)
1974, april, (4), Dec. (1)
1977, jan. (2) Febr. (5)
1981, November (5)

Razlaga: Uredništvo namerava dati v vezavo nekaj izvodov našega mesečnika. Poslali bi jih radi v važnejše knjižnice Slovenije. Ker bo vsak izvod obsegal nad 4000 strani in bo vezanje združeno z večjimi stroški, bi zelo cenili tudi vašo finančno pomoč. To so zgodovinski viri, ki bodo pokazali našim potomcem, kako se je naša generacija urednikov, sodelavcev naročnikov in podpornikov nad 40 let ne-sebično trudila pri širjenju ideje za SLOVENSKO SUVERENOST. Uredništvo.

POMOČ TOPLO PRIPOROČAMO!

Prispevke naslovite na "Karitas Slovenija" in jih pošljite na Pastoralni Svet slovenskih župnij, odsek za pomoč poplavljenecem: Ko-ordinator č.g. Tine Batič C.M. 611 Manning Ave. Toronto, Ont. M6G 2W1. Lahko jih pošljete tudi na katerokoli slovensko Zadrugo (banko). Naslove lahko najdete v našem časopisu. Vsi prispevki bodo objavljeni v slovenskih časopisih. Odbor pripravlja tudi banket dne 5. januarja 1991 v cerkveni dvorani na Brown's line. Organizatorji vabijo Slovence na udeležbo. Na svidenje na banketu! Uredn. S.D.

I've prepared for the GST.

Have you?

Now is the time to register.

Are you ready for the proposed GST? If not, now is the time to register and prepare. Registration applies to anyone involved in a commercial enterprise. This includes fishing, farming, professional services and many activities carried out

by non-profit organizations.

- Revenue Canada is ready to assist you with information on:
- How to register and the benefits of doing so
 - What the GST means to your operation
 - Simplified accounting options and administrative procedures
 - Rebates of the Federal Sales Tax
 - How to recover GST on business purchases
 - GST return and filing options

Contact us today.

Phone:

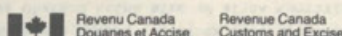
1 800 267-6620

Telecommunications device
for the hearing impaired:

1 800 465-5770

Or drop by the
Revenue Canada Excise
Office nearest you,
Monday to Friday,
9:00 a.m. to 5:00 p.m.

Canada's GST. It's good business to prepare now.

Canada

DOMOVINA NAS KLIČE: POMAGAJMO

LJUBLJANSKI
NADŠKOF IN
METROPOLIT

61001 LJUBLJANA
P.P. 121-III

SKUPŠČINA
REPUBLIKE SLOVENIJE

PRESEDNIK

Ljubljana, 29. novembra 1990

Dragi rojaki v Kanadi!

Kot verjetno že veste, so prve dni novembra hude poplave pridelale nekatere kraje v Sloveniji, ki ležijo ob Savinji, delno pa tudi ob Savi in Soči. Veliko ljudi je zelo prizadetih, izgubili so domove, imajo uničena ali zelo poškodovana stanovanja in opremo, plazovi so rušili hiše, mostove in napeljavo, gospodarska poslopja, tovarne in druge obrate, zelo je bila poškodovana bolnica v Čelju. Škoda je velikanska, po prvih ocenah približno 10 milijard dinarjev, se pravi približno milijardo kanadskih dolarjev.

Prebivalci Slovenije so ob tem pokazali veliko solidarnost in sodelovali z različnimi dobroteljnimi organizacijami, ki organizirajo pomoč najbolj prizadetim. Ko se rojaki v Kanadi v teh dneh veselijo božičnih praznikov, vedite, da bodo mnoge od družin, ki so jih poplave najbolj pridelale, imele žalostne praznike. Zato naj ob teh praznikih potrkam na Vaše dobro srce in Vam priporočim, da podprete našo katoliško dobroteljno organizacijo Karitas, ki je prav ob tej priložnosti začela razvijati svoje delovanje in se je prav tako vključila v organizacijo pomoči krajem in ljudem, ki so jih prizadele poplave. Vaši dušni pastirji Vam bodo povedali, kako nam lahko Vaš dar posredujejo.

Za vso Vašo pomoč se Vam že vnaprej zahvaljujem in Vam želim, da bi Vam Vašo dobroto novorojeni Odrešenik obilno poplačal s svojim blagoslovom, ki naj Vas spremlja vse novo leto.

Vesele in blagoslovljene božične praznike vsem in vsakemu posebej in pri-srčne pozdrave!

dr. Alojzij Šuštar
nadškof

dr. Alojzij ŠUŠTAR
ljubljanški nadškof in metropolit

Dragi rojaki,

v veliko vzpodbudo in zadovoljstvo nam je, da ste Slovenci v Kanadi pripravljene pomagati domovini pri odpravljanju posledic novemberskih poplav, ki so zelo hudo prizadele velik del Slovenije.

V Sloveniji so takoj stekle številne akcije za pomoč prizadetemu prebivalstvu, vendar nas čaka škoda presega četrtno družbenega proizvoda republike v preteklem letu. Tudi Skupščina Republike Slovenije je na svoji seji dne 20. novembra 1990 obravnavala odpravljanje posledic katastrofalnih poplav v Sloveniji in sprejela vrsto priporočil, ki bodo pripomogla k čim hitrejšemu reševanju sedanjega stanja.

Zelo dobrodošla pa je v tem trenutku tudi pomoč naših rojakov, ki živijo izven naše skupne domovine, saj le-ta hkrati potrjuje tesno povezanost Slovencev po vsem svetu s svojo domovino.

Za to pomoč bodo hvaležni ljudje, ki živijo na prizadetih območjih in bodo vašo pomoč znali še posebej ceniti.

Lepo vas pozdravljamo,

dr. France Bučar

France Bučar

Ljubljana, 28. november 1990

RAZGLASI SLOVENSKE VLADE

IZJAVA PREDSEDSTVA REPUBLIKE SLOVENIJE O NAMENIH PLEBISCITA.

Ob razpisu plebiscita, ki naj na temelju trajne in neodtujljive pravice slovenskega naroda do samoodločbe in v skladu s določbami mednarodnega pakta o državljanstvih in političnih pravicah ugotovi ljudsko voljo, ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država z vsemi pravicami in dolžnostmi, ki iz tega izhajajo, želi Skupščina Republike Slovenije izraziti svoje dobre namene:

1. S plebiscitno izraženo voljo slovenskega naroda, italijanske in madžarske narodnosti ter vseh drugih volilcev v Republiki Sloveniji naj Slovenija končno in dejansko postane suverena, demokratična, pravna in socialna država. Temeljila naj bi na delu in podjetništvu, na socialni pravičnosti in varnosti, na vse, na ekološki odgovornosti, ter na najboljših slovenskih in evropskih tradicijah. V tem smislu bo razvijala politično parlamentarno demokracijo in na ravni sodobnih spoznanj razvijala slovenske in državljanske svobode in pravice, ustvarjala lasten gospodarski sistem, vodila svojo ekonomsko politiko in samostojno razpolagala z ustvarjenim dohodkom. To bo pomagalo k boljšemu in učinkovitejšemu reševanju nakopičenih problemov ter doseganju nove blaginje.

Slovenska država zagotavlja italijanski in madžarski narodnosti, ki v samostojni Republiki Sloveniji vse pravice, kakor so določene z ustavo in zakoni ter mednarodni akti, ki jih je sklenila in jih priznava SFRJ. Prav tako zagotavlja vsem pripadnikom drugih narodov in narodnosti pravice do vsestranskega kulturnega in jezikovnega razvoja, vsem s stalnim bivališčem v Sloveniji pa, da lahko pridobijo državljanstvo Slovenije, če to želijo.

Republika Slovenija bo na osnovi mednarodnih listin in svoje naravne pravice še naprej skrbela in se zavzemala za slovence v domovini in v tujini.

2. Vspodbujati samostojna slovenska država na osnovi pravice do samoodločanja ni usmerjena noper nikogar v Jugoslaviji niti sunaj nje. Enako pravico priznava Slovenija tudi drugim narodom v SFRJ. S plebiscitom izražena volja za osamosvajitev Slovenije naj da Republiki Sloveniji možnost, da ponudi vsem narodom Jugoslavije demokratične osnove za ureditve medsebojnih odnosov v morebitni jugoslovanski konfederativni ali gospodarski skupnosti ali kakšni drugi ustrezni povezavi. S tem sprejema Republika Slovenija svoj delež odgovornosti za demokratizacijo na celotnem področju sedanje Jugoslavije, tudi pred mednarodno javnostjo. Republika Slovenija bo predlagala vsem republikam sprejetje sporazuma o pravnem nasledstvu, to je o razdelitvi pravice in obveznosti SFRJ.

3. Slovenska država bo v primeru, da se glasovalci izjavijo za neodvisno in samostojno Slovenijo, storila vse potrebno, da bo nova država Republika Slovenija dejansko izvrševala oblast na celotnem ozemlju Slovenije. Prav tako bo spoštovala vse načela mednarodnega prava in v smislu pravnega nasledstva določbe vseh mednarodnih pogodb, ki jih je sklenila SFRJ. Prizadevala si bo hkrati za postati članica OZN in drugih mednarodnih organizacij. Zapravila bo za polnopravno članstvo v Svetu Evrope in OECD ter za ustrezno povezavo z Evropsko skupnostjo in za sklenitev sporazuma s EFTO.

Slovenija se bo zavzemala za nenasilno reševanje konfliktov v svetu. Vključila se bo v evropski sistem kolektivne varnosti in sodelovanja ter v proces razokošenja ob ustreznih mednarodnih garancijah. Kot samostojna država želi prispevati svoj delež k ustvarjanju nove Evrope in se tako neposredno vključiti v uradniščevanje Pariške listine.

Plebiscit o neodvisnosti in samostojnosti države Slovenije je torej vezan vsem najboljšim izročilom humanizma in civilizacije, slovenske in evropske zgodovine ter prijazni prihodnosti Slovencev in drugih prebivalcev Republike Slovenije.

SKUPŠČINA REPUBLIKE SLOVENIJE

Komisija za ustavna vprašanja

PREDLOG
6.12.1990

ZAKON

O PLEBISCITU O SAMOSTOJNOSTI IN NEODVISNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE

1. člen

Na temelju trajne in neodtujljive pravice slovenskega naroda do samoodločbe se v Republiki Sloveniji izvede splošni ljudski referendum (v nadaljevanju: plebiscit) za odločitev, ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država.

2. člen

Na plebiscitu glasovalni upravičenci z "da" ali "ne" odgovorijo na vprašanje: "Ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država?"

Vašinski del glasovnice se glasi:

Vprašanje: ALI NAJ REPUBLIKA SLOVENIJA POSTANE SAMOSTOJNA IN NEODVISNA DRŽAVA?

Odgovor: DA NE

(obkrožite odgovor, ki ustreza vaši volji!)

3. člen

Odlčitav, da Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država, je sprejeta, če se je zanjo izrekla večina vseh glasovalnih upravičencev.

4. člen

Na plebiscitu sprejeta odločitev, da Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država, zavzame Skupščino Republike Slovenije, da sprejme v šestih mesecih od dneva razglasitve odločitve ustavo in druge akte ter ukrepe, ki so potrebni, da Republika Slovenija prevzame izvrševanje suverenih pravic, ki jih je prenesla na organe SFRJ, ter začne pogajanja z drugimi republikami v SFRJ o pravnem nasledstvu SFRJ in o pogoji ureditvi medsebojnih odnosov po načelih mednarodnega prava, vključno s ponudbo konfederalne pogodbe.

5. člen

Plebiscit se izvede na nedeljo, dne 23. decembra 1990.

IZVRŠNI SVET SKUPŠČINE REPUBLIKE SLOVENIJE

PREDSEDNIK

Spoštovane poslanke in poslanci,
Spatabili delegate e delegati,
Tisztelt képviselőik tisztelt hölgyeim és uraim,

Politična volja Republike Slovenije je jasna: hočemo biti sami svoji gospodarji in gospodarji na svojem. Ta pravica narodov je splošno priznana in bresprisilna.

Ne bi se sklicevali nanjo, če bi bila že v celoti uresničena. Čas je, da jo uresničimo. Ne iz dolžnosti do spomina na davno Karantanijo, ampak zaradi lastnega narodnega dostojanstva, zaradi preživetja, zaradi vredne prihodnosti nas in iz odgovornosti do tistih, ki pridejo za nami. Samostojno Slovenijo smo dolžni uresničiti ne zaradi prilike, ampak zaradi potrebe.

Demokratično izvoljena slovenska vlada je na delu šest mesecev. Švedajoč se svoje odgovornosti smo takoj začeli s preprečevanjem pretekega gospodarskega zloma kot posledice prejšnjega sistema in politike, ob tem pa začeli pripravljati po evropskih standardih novo gospodarsko zakonodajo kot temelj novega gospodarskega reda. Na začetku smo v načelu podpirali gospodarsko reformo avstronske vlade, ki je v prvi polovici leta pokazala nekaj uspehov. Potem ko je z nekaterimi ukrepi vlada sama začela podpirati lastno reformo, sprožila nov val inflacije in še naprej uničevala izvozno usmerjeno gospodarstvo, smo v posebnem memorandumu izrazili svoja kritična stališča in napovedali zavarovanje slovenskega gospodarstva z lastnimi ukrepi.

Zvezna vlada so na našo kritiko in predlog za spremembo gospodarske politike ni odzvala. Enostranska ukinitve enotnega trga s strani Srbije, njeno "kaznovanje" Slovenije in Hrvaške z nerazumljivimi in nesprejemljivimi ukrepi, neodvisnost zvezne vlade ob nelikvidnosti slovenskih bank, do katere je prišlo po posegu JLA v Ljubljani, pedagoško zaupanje tujih bank in investitorjev v Jugoslavijo, zadnji sestanek pri predsedniku zvezne vlade sredi novembra, grožnje za diktaturo, naraščajoče nezaujanje ljudi v avtonomne institucije, zavrnitev konfederalnega modela Jugoslavije s strani Srbije, nespoštovanje človekovih pravic in zato zadržan odnos evropskih institucij in Jugoslavije ter splošno upadanje njenega ugleda, so samo nekatera od dejstev, na katera opira vlada prepričanje, da Slovenija v jugoslovanskih pogojih ne bo mogla uresničiti svojih političnih in gospodarskih ciljev.

Vlada je upoštevala v začetku julija sprejeto Deklaracijo o suverenosti predlagala Skupščini Republike Slovenije ukinitve veljavnosti že vrste zveznih zakonov, kar je dejansko pomenilo dal odklapanje od nesprejemljive zvezne zakonodaje, ne da bi to prizadevalo druge republike. Ob tem je pripravila analize in močne razvojne scenarije. Povzete teh analiz gospodarskega, političnega, zunanjepolitičnega, obrambnega in drugih vidikov je naslednji: Jugoslavijo kot Slovenijo čaka na poti do novega razvojnega ciklusa naporno prehodno obdobje, k čemu da Slovenija lažje preživi v samostojnem statusu kot v jugoslovanski federaciji.

Vlada je pričakovala, da bo Slovenija voljo po samostojnosti izrazila z novo ustavo do konca tega leta. Ker pričakanje glede ustave izgubila podlago, osamosvajanje pa je nujno, je vlada, upoštevala izraženo voljo strank, naj bi v Sloveniji politično voljo o osamosvojitvi izrazili s ljudskim glasovanjem, pripravila teze za zakon o plebiscitu. Pripravila je tudi temeljne podatke in ocene na podlagi katerih lahko podpira osamosvojitve z vso odgovornostjo.

Plebiscit sam po sebi ne prinaša rajsko spremembe, kot izraz suverene politične volje pa daje nujno podlago za mednarodno priznanje Slovenije, za konkretne korake osamosvajanja od federalnega sistema, omogoča navezavo na Evropo, odpira možnosti za slovensko podjetnost.

Na rošnju problemov naše slabe gospodarske sestave, nizke produktivnosti, imetne zaplitanosti, slabega managementa ali poslovne morale. Tudi po plebiscitu se bodo še kazale slabe posledice pretekle politike, dan bodo izhodišča za hitro in uspešno reševanje naše krize, ki ji v jugoslovanski opciji ni videti konca. Po njem se ne bomo mogli več izgovarjati na Jugoslavijo, na odtokanje po Savi itd.

Osamosvojitve ne pomeni, da se nismo še naprej pripravljali pogovarjati o soderžanju s Hrvaško, oziroma o novih odnosih med republikami, saj se lahko pogovarja in pogaja samo suveren subjekt.

Vedimo pa eno. Tu popravne izpita ni. Vlada podpira izvedbo plebiscita s predpostavko o zreli politični odgovornosti celotne Skupščine Republike Slovenije. Pri tem ne more in ne sme iti za slavo ene ali druge stranke, vladajoče koalicije ali opozicije, v se lahko samo za skupen projekt državljanov Slovenije s posebno odgovornostjo Skupščine, Predsedstva in Vlade Republike Slovenije. Vlada veže svojo odgovornost za ta projekt na našete predpostavke, hkrati pa te odgovornosti ne mora prevzeti tudi v primeru, če bo pravi trenutek za plebiscit zamujen.

Naj živi samostojna svobodna in demokratična Slovenija kot ustvarjalen in odgovoren del bodoče združene Evrope.

Köszönök a figyelmüket!

Vi ringrazio per l'attenzione!

Hvala za pozornost!

6. člen

Pravico glasovanja na plebiscitu imajo osebe, ki imajo v Republiki Sloveniji splošno volilno pravico po zakonu o volitvah v skupščine.

7. člen

Izvedbo plebiscita vodijo volilni organi, določeni z zakonom o volitvah v skupščine, po pravilih, ki veljajo za te volitve.

Prijetna volilna komisija najpozneje 10 dni pred dnem izvedbe plebiscita sporoči organu, ki vodi evidenco volilne pravice, katera glasovalna mesta bodo na njegovem območju in umestila glasovalnih mest.

Prijetni organ sestavi in razporeja splošne volilne inenike za glasovalna mesta na svojem območju najpozneje 6 dni pred dnem plebiscita.

Izid glasovanja ugotovi in objavi Republika volilna komisija.

8. člen

Pri ugotavljanju izida glasovanja se upoštevajo osebe, ki so vpisane v splošni volilni inenik na dan izvedbe plebiscita, razen oseb, za katere organ za izvedbo plebiscita na posebnem glasovalnem mestu ugotovi, da se zaradi dela v tujini ali zaradi službenja vojaškega roka ali vojaških vaj, niso mogle udeležiti glasovanja.

9. člen

Zaradi nepravilnosti pri delu organa za izvedbo plebiscita na glasovalnem mestu ima glasovalni upravičenec pravico vložiti ugovor pri Republiki volilni komisiji v roku 24 ur po zaprtju glasovalnega mesta.

Za odločanje Republike volilne komisije o ugovoru in o pritožbe zoper odločbo Republike volilne komisije veljajo določbe zakona o volitvah v skupščine.

10. člen

Če je na plebiscitu sprejeta odločitev, da Republika Slovenija postane samostojna država, skupščina Republike Slovenije razpusti to odločitev, če skupščina v roku 30 dni sprejme program dela za uresničevanje te odločitve.

11. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.
Številka: 005-02/89-1

RAZGLAS

DRŽAVLJANOM REPUBLIKE SLOVENIJE VSEM VOLILCEM V REPUBLIKI SLOVENIJI Udeležite se glasovanja na plebiscitu v nedeljo, dne 23. decembra 1990.

Glasovali boste vprašanju:

DA NE

Odlčitav za samostojno in neodvisno državo Republike Slovenije bo sprejeta, če bo zanjo glasovala večina vseh volilcev.

Odlčitav za samostojno in neodvisno državo Republike Slovenije ima naslednji pomeni:

- Republika Slovenija kot samostojna in neodvisna država ne bo več združena v izvezno državo - Socialistično federativno republiko Jugoslavijo.
- Postopna uresničitev statusa Republike Slovenije kot samostojne in neodvisne države se uredi z ustavo in zakoni za izvedbo odločitve, sprejete na plebiscitu, z novo ustavo Republike Slovenije in ustavnim zakonom za izvedbo ustave.
- Republika Slovenija kot samostojna in neodvisna država bo lahko sklenila meddržavne pogodbe, vključno s konfederalno pogodbo z državami drugih jugoslovanskih narodov.

Na plebiscitu sprejeta odločitev za samostojno in neodvisno državo Republike Slovenije bo zavezovala Skupščino Republike Slovenije, da v šestih mesecih sprejme ustavo in druge akte ter ukrepe, ki so potrebni, da Republika Slovenija prevzame izvrševanje suverenih pravic, ki jih je prenesla na organe SFRJ. Hkrati začne pogajanja z drugimi republikami v SFRJ o pravnem nasledstvu SFRJ in o pogoji ureditvi medsebojnih odnosov po načelih mednarodnega prava, vključno s ponudbo konfederalne pogodbe.

See us samostojne in neodvisne države Republike Slovenije.

SKUPŠČINA REPUBLIKE SLOVENIJE

SKUPŠČINA REPUBLIKE SLOVENIJE IZVRŠNI SVET

Ljubljana, 7.12.1990

Št. 207/90

Slovenskim društvom, organizacijam in vokalir središčem po svetu

Spoštovani!

Skupščina Republike Slovenije je na svojem zasedanju 6.12.1990 sprejela zakon o plebiscitu o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije. Sessidlo zakona vam pošiljamo v prilogi, pobej pa včas pri tom opozarjamo na 5. in 6. člani plebiscit bo 23.12.1990, to je v dneh, ko se bo veliko naših ljudi iz tujine vrnilo na bolično-novoletne počitnice v domovino, vendar po veljavni zakonodaji žal ne bodo izeli pravice neposredno glasovati na plebiscitu. Vrok za to omejitve je časovna atika (plebiscit morajo izpeljati čim prej, dokler so za to razsmerena ugodna okoliščina), tako da ne moremo pripraviti novih volilnih inenikov, ki bi uočtovali več večje z državljanstvom Republike Slovenije, temveč smo vezani na volilne inenike, pripravljene za letošnja splošne volitve - ti ineniki pa so sestavljeni po načelu stalnega prebivališča na območju Republike Slovenije.

Vemo, da številni Slovenci po svetu zelo zavzeto spremljajo dogajanje v domovini in da bi radi čim neposredneje vplivali nanj. Ker njihovo glasovanje pri plebiscitu iz prej omenjenih razlogov ne bo mogoče, jih želimo opozoriti na možnost bolj posrednega, političnega vplivanja na plebiscit in njegovo izide. Postaven vam - kolikor vam to dopuščajo pravni predpisi države, v kateri ždi živite - k oblikovanju podpisov za osamosvojitve Slovenije, in atner v obliki, kakršno predvideva 2. člen zakona o plebiscitu: (obkrožite) bi zbirali na polih, na katerih bi bili pod plebiscitnim vprašanjem (Ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država) obkrožen odgovor "DA", tako "glasovanje" pri plebiscitu sicer ne bo imelo pravnega učinka, bo pa, če bosta podatke o zbranih podpisih pravočasno poslali v domovino, zelo ugodno vplivalo na tukašnje javno mnenje in ustvarjalo ugodno atmosfero za pozitivno odločanje slovenskih volilcev na plebiscitu oziroma za čim večjo volilno udeležbo.

Nakazana možnost je mogoče bolj slaba tolažba za tiste posameznike, ki si želijo neposredne in pravno veljavne pravice do sodelovanja na plebiscitu, vendar tudi ta možnost ne bi smela zanemariti. Če se boste odločili za organizirano akcijo po opisnem vzorcu, vas vlijudno prosimo, da podatke pošiljate na Izvršni svet Republike Slovenije - Resor za Slovence po svetu, Gregorčičeva 27, Ljubljana. Učinek bo tem ugodnejši, čim prej bodo podatki prišli k nam in čim prej bomo z njimi lahko seznanili slovensko javnost. Zelo dobrodošlo so tudi članki o plebiscitu v tiskajšnjih občilih: časopisih in radijskih oddajah.

Žalujemo na vašo solidarnost in vas lepo pozdravljamo.

Spomnimo se pri tem tudi predsednika SKUPŠČINSKE KOMISIJE ZA SVETOVNI SLOVENSKEI KONGRES IN TAJNICA INICIATIVNEGA ODBORA KONFERENCE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA SVETOVNI SLOVENSKEI KONGRES

Ps.: Ker naši seznanjeni slovenskih društev po svetu niso popolni, vas vlijudno prosimo, da na podlagi svojih podatkov o teh društvih opozorite njihova vodstva na to našo pismo in jih povabite k sodelovanju. Hvala!

MED SLOVENCMI

Ravno ko smo "šli v tisk", smo dobili priložen dopis s prošnjo, da ga objavimo. Uredništvo S.D.

SLOVENSKI NARODNI ODBOR

poziva vse Slovence, da se ob zgodovinskem plebiscitu, ki bo odločal o prihodnosti našega naroda, odločno izrečejo za slovensko državno samostojnost.

Rojaki v domovini imajo pri tem odločilno vlogo, medtem, ko naj jim Slovenci, ki živijo v svetu, s svojim podpisom na glasovalnih polah izrazijo solidarnost in oporo, v zavesti, da gre za našo skupno usodo.

Plebiscit o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, naj bo izraz našega slovenstva in povezave vsega slovenskega naroda ne glede na kraj bivanja.

dr. Peter Urbanc
tajnik

Rudolf Špersu
predsednik

Dr. Tone Štukelj -sedemdesetletnik!

UGLEDNI SLOVENEK

Človek ne more verjeti, kako hitro beži čas! Kakor, da je bilo včeraj, ko smo skupno prenašali težave begunjskih let v študentskem taborišču v Bologni. Danes eden med ustanovitelji tega doma praznuje 70. letnico svoje "mladosti".

G. FRANK STRAŽAR

IZNAJDITELJ.

Dr. Štukelj je bil rojen v Beli krajini, gimnazijo je študiral v Novem mestu, univerzo pa v Ljubljani, kjer je bil član Akademskoga kluba Straža. Med vojno je bil upravnik skrbstva za belokranjske begunce v Ljubljani.

Po umiku iz Slovenije je preživel štiri mesece v Vzhodni Tirolski, nato je odšel v Italijo, da nadaljuje študije. Iz taborišča Riccione je šel v delegaciji treh drugih slovenskih študentov v Bologno in tam pomagal izposlovati, da so Zavezniške vojaške oblasti odprle takozvano "bolognsko študentsko taborišče, ki je pomagalo njemu in drugim Slovincem do diplome. Dr. Štukelj je doktoriral na tej slavni, najstarejši evropski univerzi, na pravni fakulteti iz ekonomsko-statistične veje. Nato je skupno s sestro in zaročenko Marijo emigriral v Kanado.

V novi domovini se je hitro znašel. Po enoletnem delu na farmi je začel poučevati na St. Patrick's College in leta 1951 tudi na Ottawa Univerzi. Nato se je zaposlil na CMHC, kanadski vladni agenciji za stanovanjske zadeve v Ottawi, kjer je dosegel mesto direktorja statistične divizije.

V teku svoje karijere je bil večkrat sekundiran Organizaciji Združenih Narodov in delal kot expert v Saudski Arabiji, Sri Lanki, Argentini in Jamajki. Bil je kanadski delegat na zasedanjih OECD v Parizu. Leta 1977 je bil kot vodja kanadske delegacije pri zasedanju OZN za stanovanjske zadeve v Ženevi izvoljen za predsednika zasedanja.

Leta 1967 je bil odlikovan od kanadske vlade s Centennial Medal of Canada for Services to Country.

Sedaj je v pokoju. Še vedno pa služi kot svetovalec bermudski vladi.

Kot zvest učenec prof. Ehrlicha je celo življenje ostal zvest ideji slovenske suverenosti in zlasti odkar je v pokoju še bolj aktivno za njo dela.

Slavljenju iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo let v krogu svoje lepe družine!

Bivši "Bologničan".

DARUJTE ZA POPLAVLJENCE!

OBISK

Zadnje dni se je mudil v Torontu dr. Blaž Korošec, ugleden zdravnik iz države Illinois. S prijatelji "Izbarji" iz akademskih let je obujal spomine, vesele in žalostne, srečen, da mu je Bog ohranil življenje med in po vojni. Kot dolgoletni podpornik S.D. je daroval \$100.00 za stroške tiskanja našega časopisa. Vredno posnemanja!

USTVARJALCASLOVENSKE LJUDSKE LIKOVNE UMETNOSTI

Janko Butala iz Butoraja pri Črnomlju
in
Janko Orač iz Novega mesta

Priljubljena slovenska slikarja v pastelni tehniki, tušu in voščenkah potujeta po vaseh in iščeta motive, ki jih načel zob časa. Njuna dela so zgovorne priče življenja na vasi, kmečkih hiš, cerkva in mlinov ob rekah. Slike ostajajo rodovom kot spomini, varno spravljene pod steklom in na stenah.

Pogled se ustavlja na teh skromnih sličicah; spomin privre iz duše, utrne se solza; pred nas stopijo podobe staršev, bratov in sester, prijateljev in znancev. Spomin seže do otroških let, ko smo boski tekali po rosnih travah, zganjali skupaj živino, pekli koruzo in krompir, peljali žito v mlin, šli k maši v vaško cerkev....inse neusmiljeno razkropili po svetu.

...cerkevna hribu, hišice krog nje kot piščeta...matis hlebcom kruha na pragu. Vpraša: "Kjeste otroci moji"? ...hvala Ti, mati, da imam dom, kjer svojim otrokom pripovedujem o Tebi, ko v globini Tvojega pogleda vidim sebe, o, mati!

Slike obeh likovnih umetnikov sem prinesel iz domovine s seboj, da bi jih na mojih koncertih ob kulturniškem poslanstvu pokazal ljudem.

Silvester Mihelčič

PRIJETNO PRIZNANJE

Delo, 6. nov. 1990
Nataša Daneu.

Osebnost sem spoznala in srečala lepo število slovenskih političnih zdomcev; ne vem, kakšna in kolikšna je njihova zdajšnja sicer raznolika politična kultura, odkrito pa naj povem, da je njihova narodna zavest (kljub etiketi »narodnih izdajalcev«) ostala živa in, vsaj do danes, na dokaj višji ravni kot v matični domovini, da o naši zamejski folklori sploh ne govorim. Morda pa pritepeni plagiran plačanec Rizvanović ne more dojeti preprostega dejstva, da se neki zdomec zanima za matično domovino zaradi lastnega narodnostnega čustva in da so pri tem osebni interesi brezpredmetni?!

POS LANSTVO GLASBENIKA

SILVESTRAMIHELČIČA

Prav je, da bralci teh besed zvedo, da je Izvršni svet Republike Slovenije posebej zainteresiran za sodelovanje s Slovenci po svetu in je to svojo zavzetost med drugim izkazal z imenovanjem posebnega člana Izvršnega sveta, zadolženega za Slovence po svetu.

Upoštevanje te problematike izkazuje nova slovenska vlada tudi v svojih programskih usmeritvah. Izdelan je nadvsejši program sodelovanja s Slovenci v tujini, žal pa zelo manjka ljudi za njegovo uresničevanje, posebno kadar je to povezano z daljšimi potovanji in dolgotrajnejšo odsotnostjo iz Slovenije.

Članu Predsedstva Republike Slovenije, g. dr. Dušanu Plutu, in ministru za izseljence, g. Janezu Dularju, je kot nalašč prišlo sporočilo, da je slovenski glasbeni umetnik in pedagog spomladi letos opravljal v Kanadi v okviru župnije sv. Gregorija Velikega v Hamiltonu zborovsko pedagoško in koncertno dejavnost in da se je v letošnjih zgodnjih zimskih mesecih zopet vrnil v Kanado in ZDA. S tem se bo njegova kulturna dejavnost uspešno zaokrožila. Poslanstvo Silvestra Mihelčiča je dobilo značaj "ambasadorja Slovenije med izseljenci v Ameriki". Njegovo delo je v skladu s politiko nove slovenske vlade in se vsklaja z vladnim uradnim programom.

Silvester Mihelčič je tako poblaščen, da opravi razgovore vseh psovod, kjer koncertira s svojo elektronsko harmoniko in obvešča g. dr. Janeza Dularja o življenju, delu in kulturno športnem udejstovanju Slovencev v "novem svetu". Do sedaj je bil Silvester Mihelčič v Hamiltonu, Londonu, Windsorju, Washingtonu, New Yorku, Torontu in Montrealu. Njegovo poslanstvo pa bo zaokroženo 9. decembra 1990 v Hamiltonu, kjer bo za Miklavževanje v dvorani slovenske župnije sv. Gregorija Velikega premiera otroške veseloiigre, tudi musicala "Maček Muri" izpod njegovega peresa, v izvedbi učencev slovenske šole, mladinskega pevskega zbora, glasbenega ansambla in številnih odraslih pomočnikov slovenske župnije v Hamiltonu.

Župnijska hranilnica in posojilnica "Slovenija"

Vam nudimo razne finančne usluge: Posojila za hišo, avtomobile, potovanja, študij itd. Vsi prihranki pa se obravnavajo po najvišji možni stopnji.

Poslužite se naše slovenske finančne ustanove!

URADNE URE

na Manning Ave., Toronto

Torek - sredo 10 a.m. - 3 p.m.
Četrtek - petek 10 a.m. - 8 p.m.
Sobota 10 a.m. - 1 p.m.

Tel.: 531-8475

na 739 Brown's Line, Toronto

Torek - sredo 10 a.m. - 3 p.m.
Četrtek - petek 12 p.m. - 8 p.m.
Sobota 10 a.m. - 1 p.m.

Tel.: 255-1742

v Hamiltonu pri sv. Gregoriju Velikem

Vsak petek od 4h do 8h zvečer.
Sobota 10 a.m. - 1 p.m.

Tel.: 561-9962

KNJIGE IN REVIJE

"NOVI RAZGOVORI IN RAZGLEDI"

Izšla je dvojna številka (spomlad - jesen 1990) revije pod gornjim naslovom, ki jo izdaja dr. Rudolf Čuješ, prof. emeritus na St. Francis Xavier Univerzi v Antigonishu, Nova Scotia.

Skozi celo številko se prepleta v eni ali drugi obliki urednikova ideja o združništvu, kot sprejemljiva in pravična alternativa med utopističnim komunizmom na eni strani in pretiranim kapitalizmom, na drugi strani.

Dr. Čuješ, "Janez Evangelist Krek 21. stoletja" ostaja pri svojih izvajanjih zvest ideji "antigoniškega gibanja", ki v okrilju Coady Institutana na isti univerzi teoretično in praktično razširja pojem združništva, ne samo Kanadčanom, ampak tudi ostalemu svetu, zlasti deželam Tretjega sveta.

V članku "Vloga združništva v obnovljeni Sloveniji" dr. Čuješ poziva k: "obnovitvi združništva v Sloveniji z resnično demokracijo v združništvu, povezavo vseh zadrug in njih zveze v konfederaciji slovenskih zadrug in vključitev te v Mednarodni združni zvezi." Nadalje avtor priporoča novi oblasti v Republiki Sloveniji, da ta posveča več važnosti vzgoji in izobraževanju o združništvu na vseh vzgojnih ustanovah, vključno univerz, "kjer naj bi se ustanovile stolice za združništvo."

Vsestransko zanimiva revija, bogato opremljena z najnovejšimi filozofskimi, socialno-gospodarskimi viri in "trendi" prinaša tudi zelo zanimiv (a malo pomankljiv imenik slovenskih akademikov v graškem in bolognskem študentskem taborišču, prva leta po vojni, z zelo primerno opombo: "... Vsekakor bi bilo vredno ugotoviti, kakšna je bila njihova nadaljna življenska pot in koliko so prispevali bodisi slovenskemu narodu bodisi deželi, kjer so se ustalili." Mogoče bo kdo pomagal to ugotoviti in objaviti v naslednji številki. Ob koncu knjiga nudi pestro izbiro ocen najnovejših knjig, ki razpravljajo o aktualnih filozofsko-socialno-političnih problemih. Avtorju smo lahko Slovenci hvaležni za tako bogato opremljeno številko Novih RIR, ki je zahtevala od njega veliko truda, dela in tudi financ, da je izšla kot doprinos slovenskega izobraženca v zdomstvu.

Revijo lahko naročite pri:
Research center for Slovene culture,
urednik dr. Rudolf Čuješ,
26 Xavier Drive, Antigonish, N.S. B2G
1G9 Canada.

MOHORJEVA
ZALOŽBAHERMAGORAS
VERLAG

CELOVEC — DUNAJ

KLAGENFURT — WIEN

USTANOVLJENA / GEGRÜNDET / FOUNDED / FONDITA 1852

IZJAVA ZA TISK 30/90 MOHORJEVE ZALOZBE

NAJSTAREJŠA KOROSKA ZALOZBA: MOHORJEVA

Po podtikavanjih v pisnih bralcev, ki jih je objavljala neki koroški dnevnik, zdaj tudi znanstveno delo potrjuje, da je Mohorjeva založba najstarejša založba na Koroškem.

Znanstveni izsledki so objavljeni v knjigi "österreichisch-jugoslawische Kulturbeziehungen 1945-1989", ki jo je napisal Werner Weilguni in je izšla v založbah Verlag für Geschichte und Politik na Dunaju ter v R. Oldenbourg Verlag v Münchnu, in sicer kot 17. zvezek edicije Avstrijskega vzhodno- in južnovzhodnega inštituta, katerega znanstveni asistent je dr. Weilguni. Študija je nastala na podlagi znanstvenih raziskav in večmesečnih bivanj v Avstriji in v Jugoslaviji.

PISMO IZ DOMOVINE

Dragi g. Verbič!

Žal Vam o kongresnem gibanju ne morem sporočiti kaj bistveno novega. Ne iz Celovca, ne iz Trsta še nisem dobil nobene novice o tem, kaj so uredili glede naše osrednje pisarne. Res je, da smo tukaj vsi čez glavo zaposleni z dokaj nepredvidljivim razvojem naših razmer, ki postajajo vse težje, vendar menim, da je poglobitveni vzrok tega, kakšne so temeljne naloge kongresnega gibanja.

Nekateri mislijo, da mora kongres delovati kot nekakšen prežemajoči aparat, ki naj se razvija po strokah - da bi jih povezal - in ne razločuje tega, kaj je naloga slovenske države in obstoječih institucij - recimo univerze ali Cerkev - in česa ne more storiti nihče drug in nobena druga organizacija kot kongres. Če naj se izrazim bolj grobo, bi rekel, da mora biti kongresno gibanje predvsem pobudnik, pospeševalec in v določenih primerih tudi moralni bič, ali če hočete, priganjalec akcij, ki naj združujejo in povezujejo slovenstvo po svetu. Tako menim, da je prva sedanja naloga sekcije v domovini, da v slovenskem parlamentu pospeši sprejem zakona ali odloka in opustitvi (aboliciji) slehernega pregona zaradi katerega koli dejanja iz let našega medsebojnega obračuna. Saj dokler ne bomo odpravili tistega proslulega seznama "nezaželenih" devetnajstih oseb, niti ne moremo v domovini sklicati osrednjega kongresa. Prav tako se ne moremo zavzeti za postavitve osrednjega spomenika vsem žrtvam vojne.

Zunaj v svetu pa se mora zgoditi vsaj to, da bo v državah z močnejšimi slovenskimi poselitvami obstojal vsaj neki slovenski lobby, ki se ga bo tudi videlo in slišalo. Slovensko državno samostojnost bi morali doseči z združenimi močmi: Slovenci doma in po svetu! Odločujoči v svetu tej naši odločitvi niso prav nič naklonjeni, zlasti pa ne State Department v Washingtonu. Včasih so podpirali integralno Jugoslavijo zgolj zato, da je lahko obstajala kot tampon med Sredozemljem in Varšovskim paktom, zdaj pa jo podpirajo iz bojazni, da ne bi iz nje nastal evropski Libanon. Srbi to dobro vedo in vedo tudi zakaj se jim splača uprizarjati hojo po robu državljanske vojne. To je igra, ki jim še zmiraj uspeva, ker jih odločujoči na Zahodu, še posebej pa v USA, jemljejo resno. V Beogradu so mojstri izsiljevanja in dokler se Zahod nima izsiljevati (dajte nam denar, ali pa se bomo med seboj poklali), bodo pač igrali na to karto. Mi bi morali Američanom samo v razumljivem jeziku povedati, da (Slovenci) iz te igre izstopamo, se pravi, da hočemo v miru božjem pošteno živeti od svojega dela, ne pa životariti od izsiljevanja, kakor to hočejo Srbi in kakor je to še bolj uspevalo Josipu Brozu. Tisto, za kar se zavzemamo mi, je vzpostavitev cone miru in mi smo v Jugoslaviji tudi edina regija, ki ji uspeva ohranjati mirno, brezizgredno stanje. V samostojni Sloveniji ne bo državljanske vojne, medtem ko če Slovenija ostaja integrirana v Jugoslaviji, se nevarnost balkanskega kaosa in s tem tudi nevarnost libanonizacije, oziroma izrednega stanja, vojaške diktature nujno razširja do meja zahodne zveze, to je, do Italije in Avstrije. Vprašanje je namreč, koliko časa še lahko Slovenija vzdrži destruktivni pritisk jugoslovanskega Vzhoda. Če bi Zahod dal Beogradu

vedeti nekako takole: pokoljite se med seboj, vendar od nas ne dobite niti dolarja, bi Srbi še isto uro sedli za isto mizo z Albanci in Hrvati. Nevarnost državljanske vojne bi izpuhtela kakor dim. Toda, kdo bo to dopovedal uradnikom iz State Departmenta, ki že stiriideset let urejajo zadeve po enem in istem kopitu? Odsotnost slovenskega lobbyja je tu več kot očitna. Ameriški zunanje-politični uradniki so nekdanje uspevali plačevati Titovo diktaturo in s tem pomagali to državo pripeljati do gospodarskega bankrota, zdaj pa s svojo podporo integralnemu jugoslovanstvu (Markovicu) pomagajo tistim, ki hočejo živeti od nekega kronično kriznega stanja. Torej, živeli balkanski Libanon!

To pismo lahko tudi komu pokažete, kogar pač te stvari zanimajo, lahko ga tudi objavite. Ostali bomo na navezi.

Lepo Vas pozdravljam, pričakujem, da se boste oglasili. Za pozdrave po Vašem ljubeznivem bratu se zahvaljujem.

Viktor Blažič

Dr. Verbiču se zahvaljujemo
za posredovano pismo.SLOVENSKA HRANILNICA
IN POSOJILNICA646 Euclid Ave., Toronto M6G 2T5
Tel. 532-4746747 Brown's Line, Toronto, Tel. 252-6527
John E. Krek's Slovenian Credit Union

OFFICE HOURS

MONDAY	10 a.m. - 4 p.m.
TUESDAY	10 a.m. - 8 p.m.
WEDNESDAY	10 a.m. - 4 p.m.
THURSDAY	10 a.m. - 8 p.m.
FRIDAY	10 a.m. - 8 p.m.
SATURDAY	10 a.m. - 1 p.m.

NEW TORONTO

TUESDAY	1 p.m. - 8 p.m.
THURSDAY	1 p.m. - 8 p.m.
FRIDAY	10 a.m. - 8 p.m.
SATURDAY	9 a.m. - 12 noon

BITI ČLAN

HRANILNICE —
JE V KORIST TEBI IN V
POMOČ PRIJATELJU!

YOUR BEST BUY IN FRESH CULTURED DAIRY PRODUCTS

- YOGURTS • CREAM CHEESE
- PRESSED COTTAGE CHEESE
- SOUR CREAM • COTTAGE CHEESE
- DRINKING YOGURT

NEW! YOGURT BASED SALAD DRESSINGS "THE YOGURT LOVER'S DRESSING" NEW!

QUALITY and TASTE you can TRUST

Try Biobust Yogurt and Famous Astro Dome Granola Yogurt.

NOW! Both with Fruit on the Bottom

ASTRO PRODUCTS AVAILABLE AT FINE DAIRY COUNTERS
ASTRO DAIRY PRODUCTS LTD., ETOBICOKE, ONTARIO